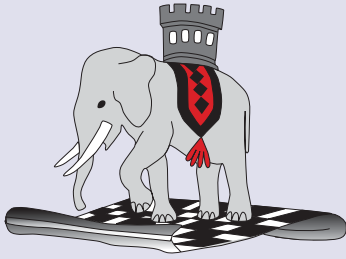

1/2011

SUOMEN SHAKKI

EUROCUP | TIM KRABBÉ | SUOMALAISIA AVAUSIDEOITA

SUOMEN SHAKKI

SISÄLLYS 1 / 2011

Eurocup s. 4

Shakkiä Iranissa s. 15

Tim Krabbé s. 22

Pääkirjoitus	3
Seurajoukkueiden Eurocup	4
Iran – mielenkiintoinen shakkimaa	15
Salon viikonlopputurnaus	18
Tim Krabbé: Kuinka Bristol-teema muutti elämäni	22
Kartulla kopautettua: Tylsyyden huppu	24
Kirjeshakki	27
Kuukauden analyysi: Nuori Kasparov	30
Suomalaisia avausideoita: Nuori Westerinen kehitti avausteoriaa	34
Tehtäväshakki: Matti Myllyniemelle suurmestarin arvo	39
Suomen Shakki 40 vuotta sitten	41
Kombit	42
Shakkivisa	43
Ratkaisuja	44
Pertti Lindgren in memoriam	45
Eero Hillilä in memoriam	46
SKSL tiedottaa	48

PÄÄTOIMITTAJA Marko Tauriainen, Aakkulantie 17 B 12, 36220 Kangasala, 050 5813500, marko.tauriainen@suomenshakki.fi www.shakkihistoria.blogspot.com

TOIMITUSNEUVOSTO Petteri Paronen pj., Johanna Paasikangas-Tella, Toivo Pudas, Pekka Sairanen, Osmo Särkilahti ja Henry Tanner

JULKAISUJA Suomen Keskusshakkiliitto ry KUSTANTAJA Suomen Shakkikustannus Oy PAINOPAikka Sälekärin Kirjapaino Oy, Somero ISSN 0355-8096

SUOMEN SHAKKI ilmestyy kahdeksan kertaa vuodessa TILAUSHINNAT 2011 kotimaahan 40,00 €, ulkomaille 55,00 €, irtonumero 5,50 € PANKKIYHTEYS Suomen Shakkikustannus Oy, Nordea 106430-204938 ILMOITUSHINNAT 2011 1/1 sivu 400,00 €, 1/2 sivu 250,00 €, 1/4 sivu 150,00 €, 1/6 sivu 120,00 € Toistoalennus 30 %, vuosialennus 50 % Hintoihin lisätään alv 23 %

Ilmoitusten hankintapalkkio 30 % SEURAAVA LEHTI ILMESTYY MAALISKUUN LOPUSSA. AINEISTO PÄÄTOIMITTAJALLE 27. HELMIKUUTA MENNESSÄ.

SAAPUMATTA JÄÄNEET LEHDET Timo Munukka 050 9310608, timo@munukka.net OSOITTEENMUUTOKSET Henry Fordinkatu 5 C, 00150 Helsinki, 044 3264130, skst@kolumbus.fi

Vuoden pelaaja 2011 – oletko se sinä!

Vuoden pelaajaksi (2010) valittiin Mika Karttunen tiukassa äänestuksessa Shakkifoorumilla. Mika sai annetuista äänistä 24 % ja toiseksi tullut Vilka Sipilä 20 %. Muut saivat alle 10 % annetuista äänistä. Tulos on hyvä ja oikeudenmukainen, mutta ei välttämättä edusta suomalaisten shakin pelaajien ja -seurojen näkemystä. Shakkifoorumilla äänestäjiä oli alle sata, eli selvästi alle 10 prosenttia suomalaisista lisenssipelaajista. Voinee otaksua, että Shakkifoorumin äänestäjäkunta ei ole täysin edustava otos suomalaisista lisenssipelaajista. Hauska yksityiskohta on, että vastaava äänestys johtavassa opposition

äänenkannattajassa päätyi Vilkan voittoon ja Mika jäi vasta kolmanneksi.

Näin siis valittiin vuoden pelaaja viime vuoden lopulla, mutta tänä vuonna Shakkiliitto keksinee jonkun paremman tavan palkita pelaaja tai shakkitoimija esimerkillisestä, ainutlaatuisesta tai huomiota herättävästä shakkiteosta. Vuoden pelaajan esille nostaminenhan ei ole pelkästään silmäys menneisyyteen, vaan myös esimerkin luominen tulevaisuuden shakkiteoille.

Vuosi 2011 onkin pyörähtänyt liikkeelle sen verran vauhdikkaasti, että jo useita hyviä ehdokkaita vuoden pelaajaksi on tarjolla:

Daniel Ebeling nousi kaikkien aikojen nuorimpana shakkimestariksi. Geenit, ympäristötekijät ja valmennus loksahivat paikalleen, ja nyt on hetki astua taas astetta kovemmille kilpaken-tille.

Kalle Kiik on toiminut Suomen nuorisovalmentajana jo usean vuoden ajan ja ollut yhtenä ratkaisevana lenkinä mm. Qiyu Zhoun MM-hopeassa ja Danielin nousussa shakkimestariksi.

Pertti Lehikoinen on kirjeshakin maailmanmestari – ainakin näin me suomalaiset uskomme ns. kuolleen

miehen puolustuksesta huolimatta (ks. kiinnostava artikkeli *Kirjeshakki*-lehdessä 1/2011).

Antti Rytkösen pitkäjänteinen työ koulushakin puolesta kantoi viimein hedelmää, ja koulushakin teemavuosi alkoi myönteisissä merkeissä (ja loppuvuonna nähdään jo tuloksiakin).

Marko Tauriainen teki mahdollista ja teki shakkilehden (*Shakki!*), josta ovat kiinnostuneita muutkin kuin shakkiväki.

Kestoehdokkaita ovat tietysti aktiiviset kärkipelaajamme Tomi Nybäck ja Mika Karttunen sekä supermiehet Timo Munukka ja Toivo Pudas, joita ilman meillä olisi parisenkymmentä turnausta ja tapahtumaa vähemmän Suomen shakkivuodessa. Toki olen unohtanut monta muuta hyvää ehdokasta, mutta onneksi edessä on lähes kokonainen vuosi aikaa tehdä urotekoja ja myös ehdotuksia vuoden pelaajaksi.

Myös pieni teko voi olla uroteko, ja jokainen meistä voi olla vuoden pelaaja. Voimme nimittää itse itsemme vuoden pelaajaksi, kunhan teemme tänä vuonna yhden hyvän työn suomalaisen shakkielämän kehittämiseksi. Koulushakin teemavuoden kunniaksi perustakaamme vaikka shakkikerho lähikouluun – ohjeet löytyvät Internetin koulushakki.fi-sivustolta.

Hyvää vuoden pelaaja -tittelin metsästyksiä!

Tuomo Halmeenmäki
 Shakkiliiton pj.
 tuomo.halmeenmaki@gmail.com

KUVA JARKKO PENTTINEN

Teksti: Jyrki Kytöniemi

Bulgarian toiseksi suurimmassa kaupungissa Plovdivissa järjestettiin 26. Euroopan seurajoukkueiden cup-kilpailu eli totutuin Eurocup 16.–24.10.2010. Avoimen sarjan osanottajamäärä oli jäänyt perinteistä pienemmäksi vain 49 joukkueeseen. Naisten kisassa eli Huippumalli haussa -ryhmässä oli neljätoista joukkuetta. Ehkäpä juuri vähän ennen Siperiassa järjestetyillä shakkiolympialaisilla oli vaikutusta osanottajamääriin.

Plovdivin kaupungin värikäs historia ulottuu kauas menneisyyteen. Se nimettiin alun perin Philippopoliksi Aleksanteri Suuren isän Filippos II:n mukaan, joka valloitti perimätiedon perusteella 342 eaa. paikalla sijainneen traakialaisen kaupungin. Myöhemmin Rooman valtakunnan aikana Plovdiv tunnettiin nimellä Trimontium, ja sitä ovat hallinneet historian saatossa useat muutkin kansat, muun muassa turkkilaiset usean sadan vuoden ajan. Bulgarian yhdyntyminen Turkin sodan jälkeen vuonna 1878 palautti Plovdivin vihdoinkin luonnollisille omistajilleen.

Suomesta kisaan osallistuivat EtVaS ja Tammer-Shakki. Tampere-laiset olivat alkusijoitukseltaan 33. ja vantaalaiset pari pykälää heikompia. Lisäksi Suomen selkeä ykköspelaaja, suurmestari Tomi Nybäck pelasi totutusti saksalaisen Werder Bremenin joukkueessa, sekä Tammer-Shakin huippuvahvistus KvM Aleksandr Volodin pelasi Ruotsin mestarin tukholmalaisen Team Vikingin riveissä.

Tammer-Shakin joukkueessa pelasivat KvM:t Mika Karttunen ja Veijo Mäki sekä Fide-mestarit Timo Lampén, Janne Mertanen, Jarkko Penttinen ja Jyrki Kytöniemi. Varapöydiltä löytyivät mestari Pekka Köykkä ja mestariehdokas Jorma Lehtiokska. Juha Mäki hoiti ansiokkaasti joukkueen työteliään kapteenin viran, johon kuului muiden muassa joka-aamuinen joukkueen kokoonpanoilmoitus vajaan kilometrin päässä yöpymispaikastamme.

Tammer-Shakin perinteikäs rymykorukka vahvistettuna Mikan ja Jorman shakkimuusoilla, Outilla ja Kaijalla, starttasi aikaisin klo 3.30 perjantaiamuna 15.10 hyisestä Hämeestä kohti pääkaupunkiseutua, mistä meillä oli lento Wienin kautta

Sofiaan. Saimme reissullemme iloiseksi yllätykseksemme neljännen valtiomahdin edustajan. Tampere-laisen tähtireportterina matkalle lähti mukaan legendaarisen Rampan Kalkkeen näyttelijä/toimittaja Jorma ”Jorce” Markkula, joka on tuttu hyvän elokuvamaun omaaville shakinpelajille useista Kaurismäen veljesten filmeistä. Markkula raportoi retken vaiheita omintakeiseen tyyliinsä Tampere-laisen nettisivuilla koko kilpailun ajan. Samainen Jorce valittiin SKSL:n hallitukseen loppusyksyn Kerhojen kokouksessa.

Saavuimme koko aamupäivän matkustamisen jälkeen klo 14 Bulgarian pääkaupunkiin Sofiaan, missä meitä odotti parituntinen pakukuljetus Plovdiviin. Matka taittui rattoisasti parin Zagorkan voimin, joka on muuten mielestäni ehdottomasti paras bulgarialainen olut Kamenitzan tulla hyvässä kakkosena.

Matkan ajan yövyimme vanhan kaupungin kupeessa sijaitsevassa mainiossa huoneistohotellissa. Rentouduimme majapaikkassamme hiukan ennen kuin innokkaimmat meistä lähtivät tutustumaan paikallisiin rientoihin. Ja kyllähän rientoa

KUVA JARKKO PENTTINEN

KUVA JARKKO PENTTINEN

KUVA JARKKO PENTTINEN

KUVA JARKKO PENTTINEN

Sosialismin jäänteillä

Eurocup-retki lokakuiseen Bulgariaan

riitti ja aikakin riensi – kotiuduin taksilla parin huimapään kanssa vasta kukonlaulun aikaan seuraavana aamuna, joten lauantainen amfiteatteri-retki jäi itseltäni väliin.

Takseista voisin mainita, että ne ovat ainakin suomalaisittain verraten sangen edullisia. Alkumaksua on enintään kolmen markan verran ja parin kilometrin matka maksaa toiset mokomat. Yleensäkin bulgarialaiset tuntuivat ystävällisiltä ja avuliailta ulkomaalaisia kohtaan. Suomalaisia kuulemma arvostetaan jo historiallisistakin syistä: suomalainen kaarti taisteli erityisen ansiokkaasti venäläisten joukoissa turkkilaisia vastaan 1877–1878 Bulgarian kulkiessa kohti itsenäisyyttään. Onneksi meidän sotureiden ei tarvinnut kärsiä eurocup-taipaleellamme ”vilua ja nälkää” esi-isiemme tapaan janosta puhumattakaan.

Plovdiv on kaunis kaupunki, jossa on paljon vanhaa arkkitehtuuria eikä vain reaaliosialismin tai riistokapitalismin maamerkkejä. Etenkin vanhasta kaupungista löytyy nähtävyyksiä amfiteatterista eri taidetyylisuuntien museoihin. Itselläni nähtävyyksien ihailu ra-

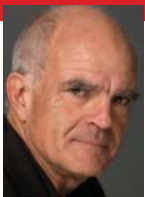
joittui kiireisen aikataulun johdosta lähinnä kävelykadun Filippos II:n patsaaseen, joka tosin oli aina ylvyäs ja shakillisesti inspiroiva näky riippumatta veistoksen ohittajan kunnosta. Pääkävelykadun kulkijoista kuvastui hyvin toimeentuleva vauraus, kuten suhteellisen tuoreessa EU-maassa pitääkin olla. Valitettavasti EU ei ole kaikille bulgarialaisillekaan paratiisi, joten vanhakantaista kerjäämistäkin näkyi paikoitellen. Suomessa tavattavan kerjäläisilmiön vertaaminen tähän äärimmäisen köyhyyden tilaan saa aikaan rehellisessä ihmisessä lähinnä puistatuksia.

Sosialismin aikaan oltiin sentään tasa-arvoisempia niin rikkaudessa kuin köyhyydessäkin; nimittäin yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden kannalta oleellisinta ei ollut, kuinka vauras itse oli, vaan etteivät toiset olleet vauraampia.

Pelipaikkana toimi kaupungin halki hiljaa virtaavan Maritsa-joen rantapenkereeltä nouseva kolossimainen Hotelli Novotel Plovdiv. Samaan aikaan hotellissa oli Naton huippukokous, ja univormuisia jenkkiisotilaita pyöri aulabaarissa ja sen liepeillä liiankin kanssa. Fiden

juuri uudelleenvalittu puheenjohtaja Kirsan Iljumžinov vitsailikin avauspuheessaan, että harvoin shakinpeleajat ovat olleet yhtä hyvän silmällä pidon alaisina. Lisäksi päättäjäisissä Euroopan Shakkiliiton ECU:n puheenjohtaja bulgarialainen Silvio Danailov välitti Kirsanin lupauksen lahjoittaa 3000 Nato-sotilaille shakkilaudan nappuloineen. Ilmeisen monimerkityksellinen strateginen ele kiistellyltä persoonalta ja merkittävältä shakkivaikuttajalta. EtVaSin matkanjohtaja Anna-Mari Hursti oli saanut luotua keskusteluyhteyden muutamaani maailman johtavan rauhanjärjestön edustajiin. Sitä en tiedä, käyttikö hän shakkikilpailuissa kuljettamia perinteisiä kommunikaation välineitään, ratsupiiskaa ja käsirautoja, tässä tapauksessa.

Ensimmäisellä kierroksella 17.10 Tammer-Shakki sai vastaansa yhdeksänneksi rankatun väkivahvan venäläisen Ural Sverdlovskin. Kyyti ottelussa oli odotuksen mukaista, eikä talvisadan henkeä ollut liiemmin havaittavissa. Karttunen, Penttinen ja Köykkä saivat johdonmukaiset shakilliset uudelleen koulutukset melko nopeasti. Mäki ja Lampén

TIM KRABBÉ

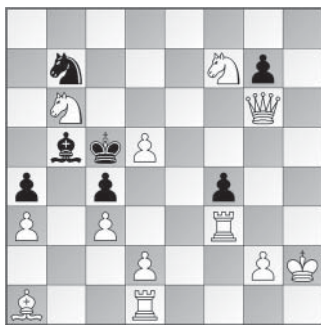
Kuinka Bristol-teema muutti elämäni

Olin pelannut shakkia kymmenisen vuotta, ja pidin yhä tehtävähakkia joutavana. Sitten tulin käännytetyksi Leidsepleinilla sijaitsevassa Amsterdamse Schaakcaféssa. Joku tokaisi seurueellemme, että shakissa oli paljon muutakin kuin vain lähetinuhraukset h7:ään ja asetti laudalle alla olevan aseman.

”Moni ratkaisija on turhaan miltellyt voimiaan tämän kanssa”, kirjoitti Th. C. L. Kok (kuten häntä itsepäisesti kutsutaan) vuonna 1938. Muistettuani alkusiirron olen myöhemmin kyennyt selvittämään, että kyse oli nimenomaan tästä asemasta. Emme olleet järin innostuneita, mutta meille vakuuteltiin, miten paljitsevaa sen ratkaiseminen olisi.

Laskin kerran, kuinka monta kirjaa tarvittaisiin painattamaan kaikki se, mitä olen elämäni aikana tullut sanoneeksi: 3000 romaanin paksuista osaa. Tuosta rivistä haluaisin toisinaan avata sivun, mutta sehän ei ole mahdollista. Kyseinen shakkitehtävä palauttaa sitä vastoin mieleen yli 40 vuoden takaisen ajatustenkulun.

Frank Healey
1. palkinto
British Chess Association 1861

Kolmen siirron matti

Mustan kuningas on kohtalaisessa turvassa, ja valkean uhkaukset torjutaan helposti. Esimerkiksi 1.d3 cxd3 vie liikaa aikaa. Jos 1.♘g5 uhaten mattia e4:stä, niin ♘d6. 1.♖xg7 ja 1.♖e4, jotka molemmat uhkaavat mattia d4:stä, kariutuvat ♜xb6:een. Niin, kunhan vain daami pääsisi g1:een, olisi matti käsillä. Diagonaali g1–c5 houkuttaa, mutta miten sinne pääsisi? Se ei vain onnistu.

Kenties musta on siirtopakossa – mitä nappuloita hän oikeastaan voi siirtää? Ratsun siirtoa seuraa ♖d6#, joten vain lähetti liikkuu. Siispä 1...♙e8. B-linja on tällöin auki ja 2.♖b1:n jälkeen valkealla on joka tapauksessa yksi uhkaus: 3.♖b4#. Sen musta voi torjua vain siirtämällä lähettinsä takaisin, jolloin valkea saisi ♖b1–g1:llä haaveilemansa diagonaalimatin, mikäli vain tuo ikävä ♗d1, aivan kuten alkuasemassa g2-sotilas, ei olisi tiellä.

Kuitenkin: musta on tehnyt alkusiirron, meiltä puuttuu enää valkean ensimmäinen siirto. Voisiko tällöin tuon esteen poistaa? Tosiaankin se on mahdollista pelaamalla mielipuoliselta näyttävä 1.♗h1, ja tämän oivaltaaminen tuntui siltä kuin onnen aalto olisi käynyt lävitseni ja vaikuttanut elämäni. Seuraa 1...♙e8 2.♖b1 ♙b5 3.♖g1 matti.

Kyseessä on Kokin mukaan ”yksi tunnetuimmista tehtävistä”, Healeyn ”Bristol”-tehtävä vuodelta 1861, strategisen tehtävän alkuajoilta. ♗h1 on ”uraus” daamille ja g1 on ”kriittinen” ruutu, joka on ohitettava, jotta daami pääsisi siihen.

Kok, jonka teosta *Eindspelen en Problemen* edellä lainasin, kuoli 92-vuotiaana vuonna 1999.

Hän lukeutuu Hollannin tuotellaimpiin laatijoihin, jonka tilillä on satoja tehtäviä ja loppupelejä. Hän piti myös kovasti Bristol-teemasta.

Th. C. L. Kok
Eindspelen en Problemen 1938

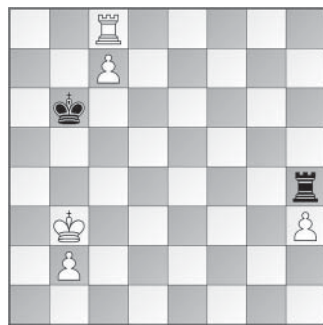

Kolmen siirron matti

Tässä klaustrofobisessa asemassa ei Bristol-siirto 1.♖a1 (uhaten ♖a2#) käy, seuraahan 1...♙a5! 2.♖xa5 ♖a8, eikä valkea ehdi ajoissa. Niinpä valkea alkaa 1.♙g4:illä, ja uhkausta 2.♙d1 ja 3.♙b3 vastaan mustalla on vain yksi puolustus: 1...♞c7 eli mustan oma Bristol-uraus. Jos 2.♙d1, niin 2...♖d7+. Nyt kuitenkin ♙d8 jää ♞c7:n taakse, jolloin mustan Bristolin seurauksena valkean Bristol toimiikin: 2.♖a1 ja 3.♖a2#.

Kok laati myös taiteellisemmin.

Th. C. L. Kok
Deventer Dagblad 1936

Valkea voittaa

Valkealla on kolme sotilasta enemmän, mutta niistä kaksi hän menettää, jolloin mustalla on torniloppupelissä tasapeli. 1.♔d8 ♕xh3+ (muuten valkea pelaa ♔d3) 2.♔d3! ♕xd3+ 3.♖c2! (Ei 3.♖c4 ♔d1) ♔d6!. Jos 3... ♔d5, niin 4.c8♗ ♕c5+ 5.♗xc5+ ♖xc5 6.♖c3 ja valkealla on oppositio ja voitto sotilasloppupelissä. Nyt ei 4.c8♗ voita, koska 4... ♕c6+ 5.♗xc6+ ♖xc6 antaa mustalle (kauko-) oppositio eikä valkea enää pääse läpi, esim. 6.♖b3 ♖b5. Valkea voittaa kuitenkin pelaamalla 4.c8♗+!, sillä hänellä on taas oppositio siirtojen 4... ♖c5 5.♗xd6 ♖xd6 6.♖b3! jälkeen. ■

Suom. Erik Rosendahl

Petri Saharinen & Pekka Böök:
Böök – Shakkia ja kulttuuria
Minerva, 2010
35,00 euroa

Eero Böökin *Mestarin mietteitä*
10,00 euroa.

Antikvaarinen kirjakauppa
KIMMO VÄLKESALMI

MA–PE 11–17.30, LA 11–14

Pursimiehenkatu 11
00150 Helsinki
Puhelin (09) 627 657

www.shakki.net/kimmoval
kimmoval@shakki.net

Tim Krabbé ja
Loek van Wely
ei hevosten vaan
pyörien selässä.

pureutuva *De Renner* (1978), jonka filmatisoinnista on nyt ollut puhetta Yhdysvalloissa.

Pyöräily on yhä vahvasti läsnä ikämiessarjoissa polkevan kirjailijan elämässä; kuten kuvasta näkyy, lenkille on saatu houkutelua myös suurmestari Loek van Wely. Etelä-Ranskassa ajetaan vuosittain ”Ronde van Tim Krabbé” Sevenniiden maisemissa, Mont Aigoual-vuoren liepeillä, jonne *De Renner* nimenomaan sijoittuu.

Varhaista idolia Fischeriä (herroilla on ikäeroa neljä päivää!) ei sivustolta enää tapaa, siinä määrin hurjaksi amerikkalaisneron hahmoton antisemitismi äityi. Kauneutta shakista etsivälle Krabbélle sankareiksi käyvät nyt vaikkapa Tal, Sam Loyd, loppu-tehtävänäerot Troitskista Mitrofanoviin ja Kasparjanista Gurgeniidzeen sekä eritoten Babson-taikuri Leonid Jaroš.

Chess Curiosities -termin voi kuriositeetin lisäksi suomentaa myös tiedonhaluksi ja uteliaisuudeksi shakin ilmiöitä kohtaan. *Suomen Shakin* lukijoilla on tästä numerosta alkaen mahdollisuus lähteä Tim Krabbén johdattamalle tutkimusmatkalle shakkipelin syövereihin. ■

Teksti: Erik Rosendahl

Kukapa meistä ei olisi ennen pitkää päätenyt Bobby Fischerin taikapiiriin. Tim Krabbékin, kaksi romaania julkaissut kirjailijan-alku, liittyi vuonna 1972 Fischerkirjailijoiden (Arrabal, Böök, Envidsen...) kunniaakkaaseen joukkoon.

Shakkikirjoittajana Krabbé on kuitenkin profiloitunut ennen muuta kaikenlaisten harvinaisuuksien ja ennätysten (esim. 46.0–0) kerääjänä ja tutkijana. 70-luvulla syntyi kaksi hollanninkielistä kokoelmaa tällaisista ”kuriositeeteista”; vuonna 1985

niiden pohjalta koottiin englantilainen valikoima *Chess Curiosities*, ja samannimistä nettisivustoa ovat sittemmin lukeneet ahkerasti suomalaisetkin shakinystävät.

Viime aikoina kirjailijan työ on vienyt 67-vuotiaan amsterdamilaisen päähuomion eikä ”Open Chess Diary” ole juurikaan päivitetty; uusimman kirjan onkin määrä ilmestyä loppuvuodesta. Krabbén teoksia on käännetty kaikkiaan 16 kielelle. Niistä mainittakoon elokuvaksikin päätynyt trilleri *Het Gouden Ei* (1984, suom. *Jäljettömiin*, LIKE 2003) ja kilpapyöräilyn saloihin

JOUNI YRJÖLÄ

Suomalaisia
avausideoita

Nuori Westerinen kehitti avausteoriaa

Vaikka nykyisin Heikki Westerinen välttää muoti- ja päämuunnelmia, pelasi hän nuorena hyvin aktiivista shakkia ja oli myös avausteoreettisesti valveutunut. Tämän osoittaa jo kirja monimutkaisesta kuningasintialaisen puolustuksen Sämisch-muunnelmasta (Rc6!). Westerisen ohjelmistoon kuului myös terävä sisilialaisen lohikäärme-muunnelma molemmiin väreihin.

Vuonna 1963 Westerinen tuli pelanneeksi siirron, joka saattaa jäädä suomalaisen avausteoriahistorian kirkkaimmaksi helmeksi. Peli Bent Larsenia vastaan eteni seuraavasti.

SISILIALAINEN PUOLUSTUS (B78)

♔ Bent Larsen

♚ Heikki Westerinen

Hallen alueturnaus 1963

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f6 5.♘c3 d6 6.♙c4 ♙d7 7.♙b3 g6 8.f3 ♙g7 9.♙e3 0–0 10.♗d2 ♗c8 11.0–0–0 ♘e5 12.h4 h5! 13.♔b1 ♘c4 14.♗d3 ♘xe3 15.♗xe3 ♗b6 16.♙d3 ♗c5 17.♗g5 ♔h7 18.f4 ♙h6 19.♗g3 b5 20.♗c1 e5 21.fxe5 dxe5 22.♘f3 ♙f4 23.♘g5+ ♔g7 24.♗f3 ♙g4 25.♗f1 b4?! 26.♘d5 ♙xg5?! 27.hxg5 ♘h7?! 28.♘f6 ♘xg5 29.♘xg4 hxg4 30.♙d5 ♗e7 31.♗e2 ♗c5 32.♗xg4 ♘e6 33.♗h1 ♗h8 34.♗xh8 ♔xh8 35.♙d1 ♘f8 36.♗f1 ♘e6 37.♗h1+ ♔g8 38.♗h3 ♗f6 39.♙xe6 fxe6 40.♗h7+ ♔f8 41.♗xa7 ♗c8 42.♗d7 ♗e8 43.b3 1–0

Tässä pelissä Larsenin avaus meni plöriinäksi. Hän antoi vaihtaa pois väärän lähetin. Tämä ei ole ihme, sillä Larsenin kokemus ja yleinen tietous asematyypistä oli tässä vaiheessa olematonta. Heikillä oli voittoaasetta vielä 25. siirron paikkeilla, mutta jo muutaman siirron kuluttua aloite oli siirtynyt kokeneemmalle.

Merkittävää kuitenkin oli että siirto 12...h5 esiintyi ensimmäisen kerran huipputasolla. Sitä ennen h-sotilaan annettiin uhrautua, jolloin valkean tornin vaikutus h-linjalla käy vakavaksi uhaksi.

Kasparov omistaa kirjassaan *Revolution of the 70's* 18 sivua siirrolle 12...h5. Kasparov alustaa kappaaleen: ”Tämän vallankumouksellisen puolustusmetodin alkuperä oli peli Larsen–Westerinen. Koska valkea voitti murtautumalla sisään aikapula h-linjalta, peliin ei kiinnitetty riittävästi huomiota. Osasyynä oli että Heikki Westerinen tunnettiin omalaatuisesta (exentric) pelityylistään.”

Tästä saa käsityksen että aikalaiset kollegat eivät uskoneet vakavaan valmistautumiseen Heikin avausideoista puhuttaessa. Kysyin Heikiltä miten h5-idea syntyi. Heikki oli hämmentyneen oloinen. Vaikutti siltä että hän ei muistanut tätä peliään Larsenia vastaan lainkaan. Idea on todellakin saattanut syntyä ilman etukäteisvalmistelua laudan äärellä, mutta näin monet hyvät ideat syntyvät.

Tärkeää kuitenkin on että Kasparov haluaa antaa kunnian Heikille. Itse tutustuin muunnelmaan 80-luvun alussa. Analysoin sitä paljon, koska lohikäärme kaikissa muodoissaan kuului silloin repertuaariini. Mutta minulla ei ollut pienintäkään aavistusta, että alkuperäinen idea oli Heikin. Tästä kuulin vasta kun Matti Manni esitteli Kasparovin kirjaa pari vuotta sitten. Sitä ennen oletin että keksijä oli ilman muuta Miles tai Sosonko. Siirto 12...h5 tulikin suosituksi vasta, kun Sosonko 1977 keksi tärkeän siirron 13...♗c5! vastavetona kriittisimpään siirtoon 13.♙g5. Mestel ja erityisesti Miles ottivat 70-luvun ja 80-luvun taittees-

sa useita näyttäviä voittoja mustilla. Myöhemmin muunnelmia ovat kehittäneet mm. Kiril Georgiev, Kudrin, Pétursson, Alterman, Tivjakov ja Kasparov. Eräät suomalaiset kuten Markku Hartikainen ovat kuuluneet suurkuluttajiin. Tiesiköhän Markku kenen muunnelma oli kyseessä...

Vielä 1974 Kortšnoi antoi kuuluisassa MM-ottelun pelissä Karpovin h-sotilaan edetä ikävin seuraus: 12...♘c4 13.♙xc4 ♗xc4 14.h5 ♘xh5 15.g4 ♘f6 16.♘de2 ♗a5 17.♙h6 ♙xh6 18.♗xh6 ♗fc8 19.♙d3 ♗c5 20.g5 ♗xg5 21.♙d5 ♗xd5 22.♘xd5 ♗e8 23.♘ef4 ♙c6 24.e5 ♙xd5 25.exf6 exf6 26.♗xh7+ ♔f8 27.♗h8+ 1–0. Sosonkon uutuuuden jälkeen kovin moni huippupelaaja ei ole enää tähän pelitapaan kajonnut, vaikka aivan täydellisesti ei 12...h5 ole siirtoa 12...♘c4 syrjäyttänyt. Tilastollisesti ensin mainitulla on kuitenkin menestytty merkittävästi paremmin. Musta on tehnyt 50-prosenttisen tuloksen, mikä on varsin poikkeuksellista näin suosituksessa muunnelmassa.

[B78]

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f6 5.♘c3 g6 6.♙c4 ♙d7 7.f3 0–0 8.♗d2 ♘c6 9.♙c4 ♙d7 10.0–0–0 ♗c8 11.♙b3 ♘e5 12.h4

Viime vuosina on yleistynyt siirto 12.♔b1, sillä luonnollisessa vaihtoehdossa 12...♘c4 13.♙xc4 ♗xc4 14.g4! ei musta ole vielä löytänyt menestyvää jatkoa. Eräs tuore esimerkki: 12...♗e8 13.h4 h5 14.g4 (14.♙g5?! ♗c5 johtaisi päämuunnelmamme aseisiin, mutta myös siirron 14.♙h6 jälkeen musta on kärsinyt.) 14...hxg4 15.h5 ♘xh5 16.♙d1 e6 17.♙h6 ♗f6 18.fxg4 ♙xh6 19.♗xh6 ♗g7 20.♗d2 ♘f6 21.g5 ♘h5 22.♘ce2 ja valkea voitti painostaen pelissä

Perinteinen Levoranta-turnaus sunnuntaina 17. 4. 2011

Vammalan Shakkikerho ja Levorannan Autoliike järjestävät Sastamalan Vammalassa selo-kelpoisen 15+15 min turnauksen sunnuntaina 17. 4. 2011
Erinomaiset rahapalkinnot.

Pelataan kahdessa ryhmässä: A-ryhmä yli 1900-seloiset,
B-ryhmä alle 1900-seloiset. 7 kierrosta.

Pelipaikka: Levorannan Autoliike, Itsenäisyydentie 66, Sastamala

Aikataulu: 17. 4. 10-10.45 Osanoton varmistus ja jälki-ilmoittautuminen
11 1. kierros
n. 16.30 Palkintojen jako

Ilmoittautuminen 15. 4. mennessä:

Pekka Kauko puh. 050 570 1790, sähköposti: pekka.kauko@kopteri.net

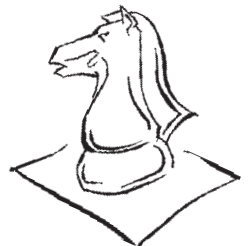
Osanottomaksu: Aikuiset 20 euroa, nuoret 10 euroa,
jälki-ilmoittautumislisä 5 euroa.

Palkinnot:

A-ryhmä 1. 400 euroa, 2. 300 euroa, 3. 200 euroa

B-ryhmä 1. 200 euroa, 2. 150 euroa, 3. 100 euroa

Lisäksi palkitaan paras varhaisnuori 100 euroa
ja paras alle 1600-seloinen 100 euroa.

Tervetuloa kevään perinteiseen shakkiturnaukseen Vammalaan!

**Levorannan
Autoliike Oy**

SUBARU

SASTAMALA
p. 03-512 7710

RAUMA
p. 02-534 3201

HUITTINEN
p. 0500 739 669

IKAALINEN
p. 03-4589 388

TAMPERE
Avataan 4/2011

www.levorannanauto.fi

SKSL tiedottaa

SKSL on nimennyt vuoden 2011 koulushakin teemavuodeksi. Ensimmäisiä merkkejä siitä oli kaikille tämän lehden saajille saapunut julkaisu *Shakki!*, jota jaetaan lisäksi kouluille, kirjastoihin, kerhoille – lyhyesti sanottuna kaikille asiasta kiinnostuneille.

Teemavuoden avajaistapahtuma oli Shakin Päivänä 16.1. Helsingissä. Samana päivänä oli koululaistapahtumia monella muullakin paikkakunnalla. Jatkoa on luvassa, toivottavasti sinunkin kerhosi on aktiivisesti mukana!

Lisätietoja tapahtumista ja ilmaiseksi jaettavan *Shakki!*-lehden tilaukset koulushakivuoden projektityöntekijälle:

Kimmo Telenius
Henry Fordin katu 5 C
00150 Helsinki

Tiedustelut joko puhelimitse tai sähköpostilla: 050 3017425, kimmo.telenius@gmail.com

Ottakaa epäoimattä yhteyttä ja nostakaa shakki esille paikkakuntanne kouluissa! Tämä on hyväksi koko lajille ja työtä tulevaisuuden hyväksi.

Lopuksi muutama muistutus vuoden alussa hoidettavista velvoitteista:

Kerhojen jäsenmaksut on maksettava maaliskuun loppuun mennessä. Jäsenmaksu maksetaan kerhon jäsenmäärän perusteella, maksut ovat 6 € / aikuinen ja 4 € / nuori. Minimimaksu on 60 €. Kerhojen tulee myös lähettää liitolle edellisen vuoden lopun tilanteen mukainen jäsenluettelo.

Vuoden 2011 lisenssien maksaminen on käynnistynyt hienosti. Verkon selostalta voi tarkistaa esimerkiksi tietyn kerhon voimassaolevien lisenssit – jos pelaajan nimen jäljessä on L-kirjain, on lisenssi voimassa. Koska jokainen merkintä perustuu ihmistyöhön, niin virheet ovat mahdollisia. Tarkempia tietoja maksuista saa liiton toimistosta ja verkkosivuilta kohdasta ”Lisenssit”.

| KILPAILUKALENTERI |

7	19.2. Pikaratkaisemisen SM (Helsinki, ST)
8	25.–27.2. Matin päivän turnaus (Espoo, MatSK)
9	5.3. KSSP:n avoin joukkuepikashakkimestaruus (Savonlinna, SavSK)
	5.–6.3. Satakunnan mestaruusturnaus (Sastamala, Satakunnan Shakkiliitto ry)
	5.–6.3. Kaarlen turnaus (Kokkola, KokkSK)
	6.3. Nuorten nopean shakin HM (HSL)
10	12.–13.3. JSM
11	19.3. Koivuturnaus (Vantaa, Remi)
	19.–20.3. Kalakukkoturnaus (Kuopio, KSY)
	19.–20.3. Tammer-Shakin turnaus (Tampere)
12	26.3. Suomen Cup, 1. kierros
	27.3. Nopean shakin turnaus (Helsinki, LauttSK)
13	2.–3.4. Koulujoukkueiden SM (Pori, PSY)
	2.–3.4. Aimo Mäenpään muistoturnaus (Mikkeli, MikkSK)
	3.4. JSM liigakarsinta (I divisioona)
14	9.4. Suomen Cup, 2. kierros
	10.4. Kerhojen kokous (Helsinki, SKSL)
15	15.–17.4. TSY:n turnaus (Turku, TSY)
	16.–17.4. Käenpesäturnaus (Ylivieska, Shakkilaako)
	16.–17.4. JHL:n shakkikisat (Hauho, HämSK)
	17.4. Levoranta-turnaus (Sastamala, VammSK)
16	21.–25.4. HSL:n Pääsiäisturnaus (Helsinki)
18	7.5. Nopean shakin turnaus (Salo, SalSK)
19	14.5. Suomen Cup, 3. kierros
	14.–15.5. EtVaSin viikonlopputurnaus (Vantaa)
21	27.–29.5. Klubin XXXII turnaus (Helsinki, HSK)
22	2.–5.6. Nopean shakin festivaali (Sastamala, VammSK)
	5.6. Kaakonketju (Lappeenranta, LprSK)
23	9.–12.6. Nuorten SM-turnaus (TuTS)
	11.–19.6. SM-kilpailut
	11.6. Päijät-Hämeen 2. avoin pikashakin mestaruuskilpailu (Lahti, LahS)
24	18.–19.6. HämSK:n turnaus (Hämeenlinna)
26	1.–3.7. HSL:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
	2.–3.7. Eino Leino -turnaus (Kajaani, KaSY)
	3.7. Nopean shakin turnaus (Naantali, TSY)
27	4.–10.7. Naantalin turnaus (Naantali, TSY)
28	11.–17.7. Heart of Finland (Jyväskylä, JYS)
30	25.–31.7. Avoin SM (Mänttä-Vilppula, MäntSK)
	30.7. KSSP:n pikapelimestaruuskilpailu (Kuusankoski, PoKS)
	30.–31.7. Raputurnaus (Oulainen, Shakkilaako)
31	6.–7.8. Joukkuepikapelien SM (Ilmajoki, KurVi ja MaSa)
32	13.–14.8. Taraus-turnaus (Tampere)
33	20.8. Suomen Cup, 4. kierros
	20.8. Akaan nopean shakin turnaus (AkaaS)
	20.–21.8. SeinSK:n turnaus (Seinäjoki)
34	26.–28.8. HSK:n XII syysturnaus (Helsinki)
35	3.9. Suomen Cup, välierät
	3.9. Nopean shakin HM (Helsinki, HSL)
	4.9. Suomen Cup, loppu- ja pronsiottelu
36	9.–11.9. Garden viikonlopputurnaus (Helsinki)
	10.9. Nopean shakin kilpailu (Loimaa, LoimSK)
	11.9. Kaakonketju (Kuusankoski, PoKS)
37	17.–18.9. JSM
39	1.–2.10. JärVSK:n viikonlopputurnaus (JärVSK)
40	8.–9.10. Lahden viikonlopputurnaus (LahS)
	8.–9.10. Koululaisten HM (Helsinki, HSL)
41	10.–13.10. Joukkuepikashakin HM (Helsinki, HSL)
	15.–16.10. JSM
42	22.10. Remin syysturnaus (Vantaa)
	22.–23.10. Koululaisten SM (Tampere, TammerSh)
	22.–23.10. Tammer-Shakin turnaus (Tampere)
	23.10. TuTS:n pikapeliturnaus (Turku)
43	30.10. Kerhojen kokous (Helsinki, SKSL)
44	5.–6.11. SalSK:n viikonlopputurnaus (SalSK)
45	7.11.–5.12. Shakkikotiturnaus (5 kierrosta, maanantaisin, Helsinki, HSL)
46	19.–20.11. JSM
47	25.–27.11. TuTS:n viikonlopputurnaus (Turku)
48	3.12. Kaakonketju (Imatra, ImSh-48)
49	9.–11.12. X:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
50	17.12. Joulukilpailu (Turku, TuTS)
52	27.12.–9.1. HM-turnaus (Helsinki, HSL)

SHAKKIJÄRJESTÖJÄ • Suomen Keskushakiliitto ry – www.shakkiliitto.fi – pj. Tuomo Halmeenmäki, 045 1295683, tuomo.halmeenmaki@gmail.com – toiminnanjohtaja Jorma Paavilainen, Henry Fordinkatu 5 C, 00150 Helsinki, 044 3264130, sksl@kolumbus.fi – pankkiyhteys Nordea 205918–14718 • Suomen Kirjeshakiliitto ry – www.shakki.net/liitot/skl – pj. Heikki Arppi, 050 5508304, heikki.arppi@kolumbus.fi • Suomen Tehtävieniekat ry – www.sci.fi/~stniekat – pj. Jorma Paavilainen, 044 3264130 email: jomapa@kolumbus.fi
PELAAJALISENSSI 2011 A-lisenssi 60€; perhelisenssi 40€; nuorten (1991–94) A-lisenssi 40€ ja perhelisenssi 30€; varhaisnuorten (1995–) A-lisenssi 20€ ja perhelisenssi 10€. A-lisenssiin kuuluu Suomen Shakki lisenssin voimassaolon ajan. Lisenssi on voimassa kalenterivuoden loppuun. A-lisenssiin kuuluva Suomen Shakki lähetetään maksukuukaudesta alkaen. Joukkuelisenssi maksaa 20€ ja sillä saa pelata yhden joukkuekilpailun loppuun saakka. Joukkuelisenssi on pelajaakohtainen. Loppuvuoden lisenssi on 1.7.–31.12. ostettava pelajaalisenssi, joka maksaa vuosilisenssin hinnasta + 50 % vuosilisenssin hinnasta. Aikuisten loppuvuoden lisenssi siis 90 €, nuorten 60 € ja varhaisnuorten 30 €. Loppuvuoden lisenssi on voimassa osthetkestä seuraavan kalenterivuoden loppuun. Lisenssinhaltijan on kuuluttava johonkin SKSL:n jäsenseuraan. Lisenssiä ei vaadita henkilökohtaisessa kilpailussa pelajaajalta, jolla ei ole virallista seloa, ts. luku perustuu enintään 10 peliin. Kertalicenssi henkilökohtaiseen kilpailuun on 20€ (nuorilta 10€). Seuranvaihtomaksu on 10€.

SELOLASKENTA Selolaskentamaksu on 5€/pelaja (nuorilta 2,50€). Nopea shakki ja pikashakki 1,50€. Maksua ei peritä SM-kilpailuista. Selolastapyyntö osoitetaan selolaskijalle.

JÄSENMAKSUT Kerhojen jäsenmaksu liitolle on 6€ aikuisilta ja 4€ nuorilta (1991–). Minimijäsenmaksu 60€.

KILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄT Tulokset tulee lähettää välittömästi Suomen Shakkii: Marko Tauriainen, Aakkulantie 17 B 12, 36220 Kangasala, marko.tauriainen@suomeshakki.fi; Suomen Keskushakiliitolle: Jorma Paavilainen, Henry Fordin katu 5 C, 00150 Helsinki, sksl@kolumbus.fi; selolaskenta: Mikko Markkula, Satukuja 1 H 48, 02230 Espoo, mikko.markkula@pp.inet.fi. Tuloksista on käytävä ilmi kaikkien pelien tulokset ja pelaamatta jääneet pelit. Kaikkien toimihenkilöiden nimet ja tehtävät on mainittava.